

sott föl pályázati jelentéseket. A Vitéz József-féle alapítványból „a bor és must vegyvizsgálatára“ kitűzött jutalomra négy pályamű érkezett be. A Gorove László-féle alapítványból kitűzött széptani pályakérdésre két pályamű küldetett be. Nem érkezett be ellenben egyetlen pályamű sem a középkori magyar tudományos irodalom és művészet állapotát, ugyszintén a „börze jelentőségét“ illető pályakérdésekre. A Marczibányi-jutalomra csak egyetlen munka érkezett be. — Az ezután következett osztályülésen Fabriczius Károly ujonnan választott levelező tag olvasott föl székfoglaló értekezést „Pempflinger Márk szász gróf életéről, különös tekintettel a reformáció elterjedésére.“ A fölolvastó érdekes jellemzést adott Pempflingerről, ki az erdélyi szászok körében hatalmas oltalmazója volt a vallásújító mozgalomnak, bár később a Habsburg-ház rendíthetlén híve lón az I. Ferdinánd és Zápolya János közt folyt küzdelemben. Pempflinger Márk, ki 1480 körül született, s II. Ulászló alatt alkincstárnokká, később pedig szász gróffá lón, 1531-ben kénytelen lón örökre odahagyni Szebent, mire aztán Honterus föllépéseig megakadt a szászok között a reformáció műve. Az értekezés nagy terjedelme miatt szerző csak két fejezetet olvashatott fölabból. Utána P. Szathmáry Károly olvasott föl értekezést „A történelem tanításáról.“ Fölolvastó, ki csak mint vendég van jelen, mindenekelőtt köszönetet mond az osztály szívességéért. Kifejti aztán, hogy a történelmet első sorban a művelődéstörténelem szempontjából kellene fölfogni és előadni. A képzőtanodákban divó tanmód szerint a népek története nem egyéb a háborúk történeténél. A részletekre térve hosszasan fejtegeté aztán a történelemtanítás irányát, célját és módszerét.

— **A nemzeti kaszinó** kedden délben megválasztá új igazgatóit s a bizottmányt. Igazgatókká gróf Károlyi György, báró Wenckheim Béla s gróf Szapáry Antal választották meg. A kaszinó 1874-ben 763 taggal bírt, kik között volt 14 herceg, 24 gróf és 94 báró. A múlt évben 18 tagját veszte el a kaszinó halál által.

— **A műcsarnok országos bizottsága** vasárnap ülést tartott, melyen Majláth György elnök konstatálva az eddigi öröndetes eredményeket, hangsúlyozá a sorsjegyek buzgó terjesztésének szükségességét. Pulszky Ferencz a hölgyeket javasolta fölkérni a sorsjegyek terjesztésére, miután e mód eddigelé legsikeresebbnek bizonyult. Podmaniczky Frigyes báró ezenkívül a biztosítási ügynököket is felkérte, hogy a célra. E javaslatokat az ülés elfogadta.

— **Magyar egyület** alakítottak a Stuttgart melletti Komthali tanintézet magyar növendékei. Az egylet könyvtárral is bír, mely Vámosy intézeti tanár fölügyelete alatt áll, s már is jelentékenyebb számú művet mutat föl. Az együletnek, melynek tagjai hangversenyeket is rendeztek már eddigelé, néhány honfittársunk közelebb diszes magyar lobogót küldött ajándékba.

Egyház és iskola.

— **Uj tanszékek a pozsonyi jogakadémián.** A hivatalos lap egy királyi kéziratot közöl, melyben ő felsége megengedi, hogy a pozsonyi jogakadémiánál a felállított bölcsészeti tanszékek kivül, a javaslatba hozott módozatok mellett, még a következő tanszékek föllállíthatassanak, u. m. az ó-klasszikai nyelvészetre egy, a modern nyelvészetre, irodalomra és irodalomtörténetre kettő, a hazai történelemre egy tanszék; ő felsége egyszersmind megengedte, hogy azok, kik az ezen tanszékekkel összekötött tantárgyakat a szabályszerűen megkivántató idő alatt rendszeres tanulói minőségben hallgatják, ugymint a tudomány-egyetemek pályavégzett hallgatói az illető szigorlatokra, s a középtanodai tanárvizsgálatra bocsáttassanak a nélkül, hogy egyetemi póttanfolyammal kellene tanulói pályájukat kiegészíteni.

— **Püspöki helyettesek.** A görög katolikus román vikáriátus Máramarosban Pável Mihály-nak szamos-ujvári püspökké lett kineveztetése által megüresedvén, e hely Papp János farkasrévi lelkész és esperessel tölthetett be. A püspöki beiktatást Pável püspök végzi. A Pásztélyi kineveztetése által megüresedett ruthen püspök-helyettesi állásra a napokban történik meg a kinevezés. Valószínűleg Illyasevics György esperes fog kineveztetni.

— **Az országos középtanodai tanáregylet** f. hó 8-kán rendkívüli közgyűlést tart, melyen a val-

lós- és közoktatásügyi miniszter felszólítása következtében, az orsz. közoktatási tanács által a gymnáziumok és reáliskolák részére kidolgozott új tanterv fog tárgyalatni. A közgyűlés az akadémia heti üléstermében fog megtartatni s d. e. 9 órakor kezdődik.

— **Iskolai értesítés.** A pesti reform. főgymnázium kebelében az 1874/5-dik iskolai év első felében a következő rendben tartatnak meg a vizsgálatok: Februárius 15-től 24-éig az osztályok szigorlatai, 24-kén d. u. V.—VIII. osztálybeli magántanulók vizsgái, 25-kén d. e. és d. u. írásbeli érettségi vizsga, egyszersmind délelőtt I.—IV. oszt. magántanulók vizsgái, 26-án d. e. ugyancsak írásbeli érettségi vizsga, 27-én szóbeli érettségi vizsga; melyekre az érdekeltek, a szülék és tanügy barátai tisztelettel meghívattak.

Közlekedés.

— **Postai intézkedés.** A hivatalos lap írja: A postaküldemények után intézett „tudakozó levelek“ (reklamációk) díja 10 krajczárral állapították meg, mely díj alól fölmentésnek csak akkor van helye, ha a tudakolt küldemény vagy levél térti vevény mellett, vagy portómentes hatóság által volt föladva.

— **Uj távirdaállomások.** A szobbi, nagy-marosói, váczy, kőbányai, czeplédi, kecskeméti, mokri, nagy-kikindai, szenthuberti, zombolyai, gyertyamosi, temesvári, dettai, stari-moraviczai, verseczi, fejrtemplomi, oraviczi, nagy-szt.-miklósi, perjámosi, mosoni és győri vasuti távirda-állomások a cs. kir. osztrák államvasut-vonalon magán-sürgönyök fölvetelére is fölhatalmaztattak. — Az igazgatóság.

Mi ujság?

— **A király dalmátiai utazására** az előkészületek már javában folynak. Polában már diszítik a „Miramar“ és „Phantasie“ nevű hajókat, s ezeknek kapitányai utasítást kaptak, hogy a Felső márczius elején kel utra s utazása legfeljebb 12 napot veend igénybe.

— **Rónay Jácint** püspököt a királyi pár azon megtisztelő föladvattal bizta meg, hogy Mária Valéria főhercegnő nevelését jvezesse. Ennek következtében Rónay már közelebb Bécsbe teszi át lakását.

— **Koburg Fülöp herceg** honvédőrnagy esküvője a belga király leányával február 4-én ment végbe Brüsszelben, hová a már megérkezett József főhercegen kívül az angol trónörökös, Aumale herceget s a párisi grófot is várták. A brüsszeli színházak egyikében az esküvő előestéjére fényes előadás volt kitűzve, mely alkalomra az első emeleti páholyok vörös selyemmel vonattak be s gazdagon megaranyoztattak. Ez esküvőnek kiváló érdeket kölcsönöz ránc nézve az a körülmény, hogy a fiatal hercegi pár valószínűleg nemsokára Budapestre fog érkezni, s állandóan itt fog lakni a lánchidteri Koburg-házban, melynek belseje közelebb egészen átalakított. Hauszmann tanár ugyan külsőleg is a szebb házak egyikévé tette a terve szerint átídomított Koburg-palotát, mindazáltal belseje az, a miért igen sokan látogatták meg a közönség köréből az utóbbi napokban. A termék ragyognak a pompa és izléstől, s szebb butorokat, szőnyegeket és függönyöket képzelné sem lehet. Műtárgyakban is föltette gazdag az épület. Érdekes a kínai módra berendezett szoba, melynek butorkelméit a herceg maga hozta Khina és Japánból. A fegyver-szoba is sokak figyelmét köti le gyönyörű fegyverek és kiválóbb vadász-szákmanyyokkal.

— **A budai kir. várkert** alatt tervezett építkezések tervrajzai közelebb érkeztek a főváros építkezési irodájába. A rajzok 58 darabból állnak, ezekből 26 kézrajz, a többi fénykép. Az építkezés három főtagozatból fog állani. Az első rész a „Debreczen“ szállodától a „Széchenyi“ szállodáig arkadszerű lesz teraszszal. A második lakház lesz. Ezen két első osztály boltokkal is fog birni. A harmadik osztályt a vízvezeték épület fogja képezni a várpalota és várkert ellátására. A mostani vízvezeték naponként csak 6000 köbláb vizet szolgáltat, míg a tervezett a szükségesnek talált 20.000 köbláb fogja szolgáltatni.

— **A sugár-uton építendő magyar operaház** Ybl Miklós által készített terveit m. hó 13-án hagyta helyben a király, a miniszterelnököt bizván meg az ügy további vezetésével. Ő felsége

együttal elrendelte, hogy az előleges munkálatok foganatosítására, valamint a felügyelet s ellenőrzésre egy bizottság létesíttessék, melynek tagjai következők: báró Podmaniczky Frigyes elnök, Ribáry József, Szumrák Pál, Ország Sándor, Gerlóczy Károly, Szigligeti Ede, Véber Antal, Szupp Ferencz és Ybl Miklós. A bizottság közelebb tartá alakuló ülését, s elhatározta ez alkalommal, hogy megkeresi a fővárosi hatóságot a Herminatér átengedése, s az ott levő csatornák, víz- és légszuszvezeték csövek eltávolítása iránt, hogy az építés helyét mielőbb körül lehessen keríteni s magát az építkezést is lehetőleg még ez évben megkezdeni.

— **A Széchenyi-szobor** helyének meghatározására kiküldött vegyes bizottság, mely a szobor-bizottmány, a városi hatóság és a közmunkatanács tagjaiból áll, még nem állapíthatta teljes pontossággal meg azt, hogy az akadémia előtt mely pontra állíttassék a szobor. Alapos tájékoztatás végett elkészíttetnek egy a munka alatti kőtalapzathoz teljesen hasonló talapzatot fából s erre egy pózna lesz illesztve, a mely oly magasságu, mint a szobor-alak. Az ezen faalkotmánnyal tett kísérletek után fog a szobor helye pontosan megállapíttatni. Az egész emlékmű 44 láb magasságu lesz.

— **A budapesti korcsolyaegylet** keddi nagy versenye a városligeti tó jégtükrén érdekes mulatság volt, mely nagyszámu közönséget vonzott a jégre. Kevéssel három óra után megkezdődött a versenykorcsolyázás, mialatt két katonai zenekar játszott. Ugy az „urak versenyében“, mint a visszafelé való versenyben s az „akadályversenyben“ is Szvoboda Károly lón győztes, ki tehát valódi Caesar a jégpályán. A hölgyek versenyében Werl Karolin nyerte el az első díjat, egy csinos ékszerszekrényt, míg a fiúk versenyében hárman érkeztek be elsőnek. A föllobogózt jégpályán még a verseny befejezése után is élénken folyt a korcsolyázás, mignem a beállt est, a zene elhallgatása s a minduntalan ropogó jég hazatérésre nem bírták a közönséget.

— **A farsang táncvígalmi** közül a hétfő esti korcsolyabál kimagaslik rendkívüli fénye és látogatottsága által. Oly teljesen még egyetlen idei bálon sem volt képviselve a fővárosi társaság színe-java, mint a korcsolya-egylet táncvígalmán, melyen a négyeseket nem kevesebb mint 200 pár járta. Háziasszony báró Sennyey Pálné volt. Ezuttal a vidékről is egész koszoruja jelent meg a bájos hölgyeknek. — A keddi kalikó-bál is teljesen sikerült, s a farsang előbbi álarozos báljaival diadalmasan kiállta a versenyt, zsúfolásig töltve meg a redoute helyiségeit.

— **Egyforintos közvacsorát** rendezett az országos kisedővő-egylet csütörtökön este a Hungaria-szálloda dísztermében Tisza Kálmáné urhölgy vezetése alatt. A jelenlevő urhölgyek, kik az asztalok körüli szolgálatok szives teljesítésére vállalkoztak, rokokó-jelmezekben jelentek meg. A férfivilág soraiban sok kitünőség volt látható. A minden tekintetben sikerült estély tetemes összeggel szaporítá a közhasznú egylet alaptökéjét; a brutto-jövedelem meghaladja a 3000 frtot. A vacsorát — melynél minden ételnek ára 1 frt volt — táncz követte kivilágos-kiviradtig.

— **Zubovics Fedor** hazánkfia a Toldy-kör által közelebb Pozsonyban rendezett kalikó-bálon bizonyítá, hogy nemesak hírhedt lovas, hanem egyúttal fáradhatlan tánczos is — daczára annak, hogy egyik lába gépben van. Olyan derekasan járta a csárdást, akár a parancsolat.

— **Gróf Andrassy Gyula** fényes estélyt adott február elsején Bécsben, melyen a király is megjelent. Ott voltak azonkívül Károly Lajos, Albrecht, Vilmos és Rainer főhercegek, a toskániai herceg, a miniszterek s nagykövetek teljes számmal. A hölgyeket Auersperg hercegné fogadta, miután a külügyér neje kevés az estély kezdete előtt megbetegedett. Mint bécsi lapok írják, nagy volt a pompa, a lépcsőkön huszárok sora állt a család színeiben; maga gróf Andrassy honvédtábornoki ruhában szerepelt.

— **A bukovinai magyarok hazatelepítése** már 1848-ban is szóba került, miután akkor öt bukovinai magyar község folyamodott István nádorhoz a hazatelepítés iránt. E folyamodvány Kossuth Lajos akkori pénzügyminiszterhez tétetvén át, a miniszterium bányászati osztályának főnöke, Trangous, a bánási bányakerületet, főleg pedig